

PFAS in bronnen voor de drinkwatervoorziening

Drinkwaterbronnen: zeer kwetsbare functie

Water bestemd voor de drinkwatervoorziening is een zeer kwetsbare functie. De kwaliteit van onze drinkwaterbronnen staat in toenemende mate onder druk. PFAS vormen hierbij eveneens een belangrijk risico. PFAS zijn in lage concentraties wijdverspreid in het milieu aanwezig. In 99% van de metingen in het oppervlaktewater dat voor drinkwaterproductie wordt gebruikt worden PFAS aangetroffen. In het grondwater dat wordt onttrokken voor drinkwaterproductie worden nog relatief weinig PFAS aangetroffen (1-4% van de metingen) omdat dit grondwater op grote diepte zit. PFAS zijn persistent, mobiel en sommige ook (zeer) toxisch. Omdat huidige zuiveringen deze stoffen moeilijk verwijderen is het van groot belang dat voorkómen wordt dat PFAS in drinkwaterbronnen terechtkomen.

- **Zet in op emissiereductie van PFAS aan de bron om te voorkomen dat deze in drinkwaterbronnen terechtkomen**

Bodemverontreinigingen met PFAS in beeld brengen

In de bodem is sprake van diffuse PFAS-verontreinigingen en van een groot aantal puntbronnen. Aard en omvang hiervan zijn echter nog onvoldoende in beeld gebracht, evenals de mogelijke impact daarvan op de drinkwatervoorziening. Vewin vindt het van belang dat zo snel mogelijk onderzocht wordt wat de ernst en omvang is van de verontreiniging van bodem en grondwater met PFAS en welke bedreigingen dit oplevert voor drinkwaterbronnen. Dit onderzoek moet zich richten op zowel punt- als op diffuse verontreinigingen. Er moet een adequate strategie ontwikkeld worden met beschermende maatregelen op plaatsen waar PFAS leidt tot bedreiging van drinkwaterbronnen.

- **Ontwikkel een strategie voor aanpak van PFAS-verontreinigingen die bronnen voor de drinkwatervoorziening bedreigen**

Indicatieve Niveaus voor Ernstige verontreiniging (INEV's)

Het RIVM heeft voor het ministerie van IenW INEV's afgeleid voor de stoffen PFOS, PFOA en GenX. Bij overschrijding van de INEV's in het milieu zijn maatregelen vereist. Voor grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening zijn eveneens specifieke INEV's afgeleid. Deze voorgestelde INEV's zijn echter veel hoger dan de richtwaarden voor deze stoffen in drinkwater zelf. Hierdoor kan op locaties waar PFAS aanwezig zijn boven deze drinkwaterrichtwaarde maar onder het niveau van de INEV's geconcludeerd worden dat er geen sprake is van ernstige verontreiniging van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Dit terwijl de gebruikelijke zuiveringen van de drinkwaterbedrijven deze stoffen niet of nauwelijks verwijderen. In het Notaoverleg Bodem van 12 mei en het AO Water van 22 juni stelde de minister van IenW dat het in dat geval aan het lokale en regionale bevoegd gezag is om de afweging te maken wat het meest kostenefficiënt is: het saneren van de bodem en het grondwater of extra zuivering bij de drinkwaterbereiding. Een dergelijke niet-onderbouwde generieke uitzondering van de noodzaak om drinkwater te beschermen zal leiden tot fors hogere kosten voor zuivering. Bovendien is dit strijdig met de doelen van de Kaderrichtlijn Water, waarin een vermindering van de zuiveringsinspanning wordt nagestreefd.

- **Stel de INEV's voor grondwater dat gebruikt wordt voor de drinkwatervoorziening gelijk aan de indicatieve richtwaarden die voor deze stoffen gelden in het drinkwater zelf**

Verplaatsen PFAS-houdende grond en bagger naar drinkwatergebieden

In het tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond uit december 2019 is het verboden om niet-gebiedseigen PFAS-houdende grond en bagger (>0,1 µg/kg) te verplaatsen naar grondwaterbeschermingsgebieden. Vewin pleit voor bronbescherming en voorzorg bij hergebruik van PFAS-houdende grond en bagger. Het verbod op herplaatsing van niet-gebiedseigen PFAS-houdende grond en bagger moet daarom worden uitgebreid en gelden voor alle gebieden voor de drinkwatervoorzie-

ning. Voor de verplaatsing van gebiedseigen grond binnen deze gebieden kunnen lokaal hogere PFAS waarden worden toegestaan mits er geen verslechtering van bodem- en grondwaterkwaliteit optreedt of risico's voor de winningen voor de drinkwaterproductie ontstaan.

- **Verbreed het verbod op toepassing van niet-gebiedseigen PFAS-houdende grond en bagger naar alle 'gebieden voor de drinkwatervoorziening': waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones, en reserves voor de toekomst**

Verplaatsen PFAS-houdende grond naar oppervlaktewater als bron voor drinkwater

Het tijdelijk handelingskader sluit toepassing van PFAS-houdende grond in oppervlaktewater uit. Door het RIVM wordt onderzocht of dit verbod kan worden versoepeld. Hergebruik van PFAS-houdende grond of bagger in oppervlaktewater of het verplaatsen van verontreinigde bagger naar een locatie waar water wordt ingenomen voor de drinkwaterproductie zou echter mogelijk lokaal tot hogere PFAS concentraties in het oppervlaktewater kunnen leiden. Het is daarom van belang om als voorwaarden te hanteren dat het effect op innamepunten voor de drinkwatervoorziening altijd onderzocht moet worden en dat negatieve effecten moeten worden voorkómen.

- **Hanteer als voorwaarde voor toepassing van PFAS-houdende grond in oppervlaktewater dat negatieve effecten op innamepunten voor de drinkwatervoorziening altijd onderzocht en uitgesloten moeten worden**